

W y r o k

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dnia 6 grudnia 1948 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie w Wydziale VII Karnym w składzie następującym:

Przewodniczący : S.S.O.W.Maciółski

Ławnicy : Marian Wroński, Jan Rejman

Protokółant : apl.W.Weryńska

w obecności Podprokuratora S.O.P.Sobkowicza
rozpoznawszy w dniu 6 grudnia 1948 r, sprawę

Franciszka B r y l k i / Franz Brylka /

urodz. 8.3.1886 w Lisowie pow. Lubliniec , syna Pawła i Katarzyny z d. Kaczmarczyk przynal.państw. i narod. do września 1939 r, polskiej , wyznania rzym.kat. zam. w Lisowie , pow.Lubliniec ,
oskarżonego o to, że :

I.idąc na rękę władzy państwa niemieckiego, jako mianowany przez Niemców burmistrz / Bürgermeister / gminy Lisów :

a/ we wrześniu 1939 w Lisowie na podstawie uprzednio sporządzonej przez siebie tzw. " czarnej listy " Polaków , spowodował aresztowanie przez władze niemieckie Franciszka Motaka, Tomasza Sojkę, Wilhelma Bartochę , Wincentego Kamińskiego, Pawła Kamińskiego , Wawrzyńca Prandzichę, N.Jagusia i Wincentego Wojnę, oskarżając ich o wysadzenie mostu , w wyniku czego zostali oni wywiezieni do więzienia w Rawiczu , gdzie wszyscy zginęli ,

b/ we wrześniu 1939 r, w Lisowie oskarżył przed władzami niemieckimi

Szczepana Sojkę o zabicie dwóch żołnierzy niemieckich, skutkiem czego Sojka zmuszony był się ukrywać, a gdy następnie powrócił do Lisowa / Brylka / doniósł go ponownie do władz niemieckich, c/ w okresie od września 1939 do 1942 r, w Lisowie działał na szkodę Państwa Polskiego i cywilnej ludności polskiej wyszydzając Naród Polski, okazując lekceważenie i pogardę dla polskości, niszcząc w szkole i urzędzie gminnym polskie książki, obrazy i szyldy względnie tablice, szykanując w różny sposób miejscową polską ludność, osłabiając przy tym jej siłę oporu wobec okupanta, oraz łącząc mieszkańców obelżywymi, poniżającymi ich godność narodową wyzwiskami, jak " polnische Schwein, polnische Hund " i tp.

II. w roku 1942 w Lisowie wstąpił ochotniczo do uznanych przez władze państwa niemieckiego " sztafet ochronnych / Schutzstaffeln SS/ należąc następnie w stopniu "SS Oberscharführera " w okresie od maja 1942 do 18. stycznia 1945 r, do załogi obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, przez co brał udział w organizacjach przestępczych które drogą masowych zbrodni, masowego wyniszczenia, niewolniczej pracy, terroru, grabieży mienia, poniżenia i prześladowania ludności cywilnej krajów okupowanych i jeńców wojennych, miały na celu zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości.

III. w r. 1942 w Lisowie, będąc obywatelem polskim, zgłosił swą przynależność do narodowości niemieckiej,

postanowił :

I. oskarżonego Franciszka Brylkę uznać za winnego, że idąc na rękę władzy państwa niemieckiego, jako mianowany przez Niemców burmistrz gminy Lisów w okresie od września 1939 do 1942 r, działał na szkodę państwa polskiego i cywilnej ludności polskiej wyszydzając naród polski okazując lekceważenie i pogardę dla polskości, szykanując w różny sposób polską ludność, osłabiając przy tym siłę oporu wobec okupanta, oraz część mieszkańców obelżywymi, poniżającymi ich godność narodową wyzwiskami jak " Polnische

184
316

Schwein " Polnische Hund " i tym podobne , a ponadto czynu obję-
tego ustępem II i III aktu oskarżenia , a więc przestępstw przewi-
dzianych w art. 2 dekr. z dnia 31.sierpnia 1944 r, w brzmieniu
obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11.grudnia 1946 r,
Dz.U.R.P.Nr. 69 poz. 377 oraz art. 4 § 3 p.b/ powyższego dekretu,
a nadto w art. 1 dekr. z dnia 28.6 1946 r, Dz.U.R.P.Nr. 41 poz.
237 i za te przestępstwa skazać oskarżonego Franciszka Brylkę na
zasadzie art. 2 dekretu z dnia 31.sierpnia 1944 r, w brzmieniu
obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11.grudnia 1946 r,
Dz.U.R.P.Nr. 69 poz. 377 na więzienie przez lat dziesięć a na za-
sadzie art. 7 tegoż dekretu względem tegoż oskarżonego utratę praw
publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres lat dziesię-
ciu i przepadek całego mienia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.
Na zasadzie art. 4 tegoż dekretu skazać oskarżonego Franciszka Bryl-
kę na więzienie przez lat piętnaście / 15/ a na zasadzie art.7
powołanego powyżej dekretu orzec względem tegoż oskarżonego utra-
tę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres lat
dziesięciu / 10/ oraz konfiskatę całego mienia skazanego na rzecz
Skarbu Państwa.

Na zasadzie art. 1 dekr. z dnia 28.6 1946 r, Dz.U.R.P.Nr.41
poz. 237 na więzienie przez lat trzy / 3/ .

Na zasadzie art. 2 ostatnio powołanego dekretu orzec względem
oskarżonego utratę praw publicznych i obywatelskich praw honoro-
wych na okres lat dziesięć / 10 / i konfiskatę całego mienia
skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

Wymierzyć oskarżonemu Franciszkowi Brylce na zasadzie art.31
k.k. łączną karę więzienia przez lat piętnaście / 15/ z zaliczeniem
na poczet kary okresu przytrzymania i aresztu tymczasowego od 18.
grudnia 1946 r, do dnia 6 grudnia 1948 r, i orzec względem tegoż
oskarżonego utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych
na okres lat dziesięciu / 10/ i konfiskatę całego mienia skazanego
na rzecz Skarbu Państwa.

Uwolnić oskarżonego od uiszczenia kosztów postępowania i opłaty sądowej.

II. Natomiast uniewinnić oskarżonego Franciszka Brylkę z reszty oskarżenia, a kosztami związanymi z tą częścią oskarżenia obciążyć Skarb Państwa.

Uzasadnienie.

I. Na podstawie wyników przewodu sądowego a w szczególności wyjaśnień oskarżonego Franciszka Brylki i zeznań świadków : Jenkiela Teofila , Konfederata Wojciecha , Motak Karoliny , Joanny Sojki , Sąd ustalił , że osk. Franciszek Brylka przed wybuchem wojny był obywatelem polskim i narodowości polskiej / o czym świadczy należenie przez niego do Związku Ochrony Kresów Zachodnich /. Z chwilą zajęcia Lisowa przez Niemców w 1939 r, we wrześniu , brat oskarżonego pełnił funkcje burmistrza ale ponieważ pisać nie umiał funkcje te objął oskarżony Franciszek Brylka i pełnił je aż do 1942 r, z tym , że początkowo sam był burmistrzem Lisowa , a później prawą ręką nominalnego burmistrza Kusia. W okresie tym oskarżony działał na szkodę państwa polskiego i polskiej ludności cywilnej przez to, że pomagał Niemcom do przeprowadzenia ich planów wyniszczenia materialnego i moralnego Polaków , a więc brał udział w wywłaszczaniach Polaków , brał ich przymusowo do pracy , przy czym szykanował inteligencję polską wyrażając się , że inteligencja polska pójdzie do gnoju / zeznania św. Konfederata Wojciecha /, odmawiał przydziału mydła dla Polaków , złośliwie kazał się u siebie meldować dwa razy dziennie / zeznania św. Konfederata Wojciecha / Polakom wziętym do pracy. Na każdym kroku akcentował swą wyższość z racji przynależności do narodu niemieckiego mając dla Polaków słowa wzdargy i poniżenia jak " Polnische Schweine " / zeznania św. Motak Karoliny / lżył on więc godność narodową Polaków . W r. 1942 w styczniu oskarżony czując się

niepewny w Lisowie , gdyż inni miejscowi Volksdeutsche robili mu zarzuty należenia do Związku Ochrony Kresów Zachodnich , najpierw zgłosił swą przynależność do narodu niemieckiego i został przyjęty , a następnie ochotniczo wstąpił do formacji " SS" i przydzielony został początkowo jako sanitariusz do obozu koncentracyjnego w Neu^{er}gamme , później do obozu w Oświęcimiu gdzie pełnił służbę portiera przy szlabanie , wkońcu służbę w stopniu Oberscharführera SS w stolarni obozu głównego w Oświęcimiu.

Czyny oskarżonego wyczerpują znamiona przestępstwa z art.2 dekr. z dnia 31.8.1944 w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw. z dnia 11.12.1946 r, Dz.U.R.P.Nr. 69 poz. 377 oraz art. 4 § 1 § 3 p.b/ powyższego dekretu i art. 1 dekr. z dnia 28.6.1946 r, Dz.U.R.P.Nr. 41 poz. 237 i dlatego Sąd uznał oskarżonego Franciszka Brylkę za winnego tych przestępstw .

Przy wymiarze kary Sąd wziął pod uwagę z jednej strony niski poziom umysłowy oskarżonego , jego słaby i chwiejny charakter i jego zachowanie się w Oświęcimiu które nie wykazuje , by oskarżony znęcał się nad Polakami . Z drugiej strony Sąd wziął pod uwagę okoliczności , że oskarżony , który jeszcze przed wojną aserkurując się przed stratami materialnymi należał równocześnie do dwóch sprzecznych ze sobą organizacji , jawnie do Związku Ochrony Kresów Zachodnich a tajnie do Voksundu , że pobudkami jego postępowania była chęć utrzymania majątku, a wstąpienie do SS nastąpiło ochotniczo, Sąd wymierzył karę na zasadzie przepisów wyszczególnionych w sentencji wyroku.

III. Natomiast co do reszty zarzutów objętych aktem oskarżenia Sąd uniewinnił osk.Franciszka Brylkę z braku dowodów.

Sporządzenie przez oskarżonego " czarnej listy " na podstawie której zginęło ośmiu Polaków i oskarżenie ich o to, że jedni wysadzili most , drudzy , że mieli broń , nie zostało wykazane i ujawnione przewodem sądowym. Z zeznań świadków : Łoże Stanisława,

Jenkiela Teofila , Bartochy Wiktora , Konfederata Wojciecha , Motak Aleksandra , Leona Salomona , Motak Karoliny , Alojzego Pyki, wynika , że przypuszczali oni tylko, że sprawcą pośrednim zabicia przez Niemców ośmiu Polaków był osk. Brylka , a przypuszczenia te opierały się na pogłoskach , które krążyły na temat odmówienia przez oskarżonego wydania opinii w której by ręczył za zaaresztowanych Polaków. Co do samego sporządzenia listy to osk. Brylka nie przyznaje się i tłumaczy się tym, że listę sporządził Olszak II Franciszek , w zeznaniach swoich Olszak , który był podejrzany w tej sprawie sam zeznaje , że listę on pisał , ale pod dyktandem oskarżonego. Poza tym prawdopodobnie jest , że listę sporządzili wspólnie Brylka i Olszak skutkiem zarządzenia Niemców.

Sąd nie mógł się oprzeć na zeznaniach św. Olszoka II gdyż ten jak wspomniano był również oskarżony o działanie na szkodę ludności polskiej o czym świadczy treść akt Sądu Okręgowego w Bytomiu sygn : V K 1220/47 i jakkolwiek Olszak ten został uniewinniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Bytomiu sygn V K 1220/47 od zarzutu w tym kierunku , to jednak jego działalność stoi pod znakiem zapytania i zachodzi możliwość , że właśnie ten świadek sporządził wraz z Jo-nem Konikiem czarną listę Polaków , jak to oskarżony wyjaśnił. Co do zarzutu , że osk. Brylka oskarżył przed władzami niemieckimi Szczepana Sojkę o zabicie dwóch żołnierzy , to również brak dowodów w tym kierunku.

Św. Szczepan Sojka zeznaje niejasno , zarzuty opiera na tym, co słyszał od innych osób , a poza tym fakt , że uciekł z niewoli niemieckiej musiał być znany Niemcom i nie potrzeba było aż oskarżenia Brylki , by Niemcy podjęli poszukiwania za zbiegłym Szczepanem Sojką.

Również nie można było oprzeć się na zeznaniach św. Joanny Sojki, albowiem jedyny fakt przedstawiony przez tego świadka a to odmówienie

przez oskarżonego poparcia dla jej syna nie może stanowić dowodu popełnienia czynu zarzucanego oskarżonemu w kierunku zrobienia doniesienia do władz niemieckich na wyżej wymienionego Sojkę.

Z braku zatem dowodów winy Sąd uniewinnił osk. Franciszka Brylkę z reszty oskarżenia.

Orzeczenie o kosztach postępowania i opłacie sądowej oparto na przepisie art. 581 , 598 kpk, oraz art. 4 przepisów o kosztach sądowych.

Reszta postanowień orzeczenia opiera się na przepisach ustawy w sentencji wyroku przytoczonych.

Franciszek

Gajman

Wm. H.